

דבר העורכת

שלום רב,

אנחנו מתרגשים לשלוח אליכם את הגיליון הראשון של נושאונצ'יק – העיתון המקוון הראשון בנושאי בולאות לבני הנוער. עיתון זה ייצא בראשון לכל חודש, ייכתב בחלקו על ידי בני נוער ויציג מגוון כתבות ופינות בנושאים בולאיים.

המיזם קרם עור וגידים תודות למאמצייהם של חברי איל"ת, יורם לוביאניקר, אריק שורץ ונמרוד דגני, שעבדו ללא לאות לקידום הרעיון ולגיוס בעלי התפקידים בעיתון. תודתנו הענקית נתונה להם. בנוסף ברצוננו להודות להדי אור על העריכה הגרפית ולורד על העריכה והניהול הטכני.

הצלחתנו תלויה בעיקר בהפצת העיתון למספר רב של קוראים. לכן נבקש את סיועכם בהפצה: אנא העבירו מייל זה למכריכם, מורים, מדריכים בחוגי נוער ולכל מי שעשוי להתעניין בנושא. בנוסף, בני נוער המעוניינים לקחת חלק במיזם ולכתוב כתבות בולאיות לעיתון מוזמנים לפנות אלינו. יחד נצליח להרחיב את העיתון ולהתאימו לתחומי העניין של בני הנוער.

הגיליון הראשון של נושאונצ'יק הוא בסימן ראשוניות וחלוציות. תמיר קרקסון, אספן בולים צעיר, כתב על בולי החלוצים בפינתו הקבועה "הפינה הישראלית". אסף אברהם מספר את סיפורו של הבול הראשון בעולם – הפני השחור. כמו כן נציג בגיליון את הבול הגדול ביותר בעולם והקטן ביותר בעולם, נמליץ על יריד הבולים החודשי בת"א ונחוד חידה בולאית ראשונה. בין פותרי החידות יוגרל פרס בולאי אז מהרו לשלוח פתרונות!

אנו תקווה שתהנו מהתוכן של גיליון זה. נשמח לקבל הערות, הארות והצעות לשיפור ושדרוג המיזם. המייל שלנו הוא nosonchik@gmail.com

שלכם, **שביט**

הבול הראשון – הפני השחור אסף אברהם

שלום בולאים צעירים,

בוודאי, ראיתם עד היום בולים רבים, ואולי אפילו ראיתם תמונה של הבול הראשון בעולם. ואם לא, הנה היא כאן. לבול הראשון בעולם יש שם, קוראים לו "הפני השחור", מפני שצבעו שחור, ומפני שמחירו היה פני אחד.

את הבול המציא אנגלי בשם **רולנד היל** בשנת 1840. שלוש שנים קודם לכן, כתב היל, שכבר היה אז איש מוכר וידוע, עבודת מחקר גדולה שבה בדק כיצד עובד הדואר באנגליה. העבודה נתבקשה מפני שהיו הרבה מאוד תלונות מצד הציבור על כך שדברי דואר לא מגיעים בזמן, על מחיר המשלוח הגבוה ועל בעיות נוספות. היום כאשר אתם שולחים מכתב אתם משלמים על בול דואר, אך באותם ימים מי שקיבל את המכתב, הנמען, הוא זה ששילם. הדואר היה צריך להמתין בפתח הבית עד שהנמען ישלם, ולעיתים זה לקח זמן רב. עוד בעיה קשה שסבלו ממנה הן הדואר והן האזרחים, היא שיטת החישוב המסובכת של דמי הדואר: מחיר משלוח המכתב בדואר נקבע לפי מספר הדפים במכתב או משקלו והמרחק שעליו לעבור עד היעד. שיטה זו אילצה את פקידי הדואר לחשב במדויק את עלותו כל מכתב, מה שגזל המון זמן.

רולנד היל כתב בעבודתו מספר המלצות כיצד לשפר את עבודת הדואר, ושלוש מתוך הצעות אלו חוללו מהפכה: ראשית, נקבע מחיר אחיד לכל דברי הדואר עד משקל 15 גרם (במקום ספירת הדפים); שנית, נקבע כי אנגליה כולה תהיה לאזור אחד (במקום חישוב מרחקים); ושלישית, נקבע כי התשלום בעד המכתב יעשה מראש (במקום שישלם הנמען). היל המליץ כי הדואר ימכור מעטפות מיוחדות שמחירן כולל את דמי המשלוח. אבל התעורר חשש שהמשרת שישלח לסניף כדי לקנות מעטפה ולשלוח את המכתב לא ידע קרוא וכתוב (כך היה באותם ימים) ולכן לא יוכל לכתוב את כתובת הנמען עליה. אם המשרת יקנה רק פיסת נייר קטנה וידביק אותה על מעטפה רגילה, יוכל האדון לכתוב את כתובת הנמען בביתו, ופקיד הדואר ידע שדמי המשלוח שולמו. כך נולד בול הדואר.

הצעותיו של רולנד היל התקבלו, ובששי בחודש מאי שנת 1840 החל הציבור בבריטניה להשתמש בבולים. עד מהרה נפוצו רעיונותיו של היל בכל העולם, ועד היום עובדות רשויות הדואר באותן השיטות שהמציא היל לפני יותר ממאה ושבעים שנה...

לתגובות ניתן לפנות לאסף בכתובת: stamp@nana10.co.il

החלוצים תמיר קרקסון

שלום לכל קוראי נושאונצ'יק היקרים. שמי תמיר קרקסון, ואני נער, אספן בולי ישראל. בכתב העת החדש שלנו, אכתוב בכל פעם על בול או על סדרה אחרים אשר יצאו בישראל.

הפעם, נדבר על החלוצים – אותם הצעירים שפעלו למען הציונות בראשית דרכה. מדינת ישראל הקדישה להם סדרת בולים בשנת 1976, המופיעה כאן למטה:

החלוצים הגיעו ברובם מאזור רוסיה. כמעט כולם היו צעירים מלאי תחושת שליחות, עם הרבה רצון ליצור יישוב יהודי טוב ומוצלח יותר. הם הגיעו בעיקר בין השנים 1882-1923. במרבית התקופה הזו שלטו הטורקים בישראל, ולקראת סופה החליפו אותם הבריטים, עד שמדינת ישראל זכתה ב-1948 לעצמאות. הם היו חקלאים, ועיבדו את הקרקע עליה התיישבו. את התוצרת מכרו בתוך היישוב ומחוצה לו, ובדרך זו התפרנסו. הם הקימו מושבות, שחלקן הפכו היום לערים חשובות: ראשון-לציון, פתח-תקווה וחדרה, למשל. החלוצים המאוחרים יותר הקימו קיבוצים ויישובים אחרים.

חלק מהחלוצים התיישבו במהרה, וחזרו לארצם בגלל שהתנאים ביישוב היו קשים מאוד. אלו שהתמידו ונשארו, היו בהמשך לדור המייסדים של מדינת ישראל, והרבה בזכותם אנחנו כאן.

בבול בערך 0.10 ל"י, נראים חלוצים סוללים כביש, בעזרת כלי עבודה בהם לא נעשה עוד שימוש כיום. כלי העבודה כיום מתקדמים ומפותחים יותר, ובהתאם לכך רמתם של הכבישים גבוהה יותר, והעבודה קשה פחות. יכול להיות שהחלוצים מן התמונה הם אנשי "גדוד העבודה", חלוצים אשר בין השנים 1920-1927 סללו כבישים רבים ברחבי הארץ. להם הוקדש בול בפני עצמו.

על גבי יתר הבולים מתוארים פעילויות נוספות של החלוצים, חקלאיות ברובן. החלוצים עיבדו את אדמת ארץ ישראל ב"עבודה עברית" לראשונה מזה שנים.

על השבלים מופיעים פסוקים מן התנ"ך, אשר עבודת החלוצים הגשימה אותם: "והשיבותם אל האדמה אשר נתת להם ולאבותיהם", "ונתתי לכם את אדמת ישראל", "ולארצך לא יאמר עוד שממה", ואחרים.

לתגובות ניתן לפנות לתמיר בכתובת: karkason@gmail.com

טיפ בולאי: יריד בולאי בדיזנגוף סנטר, ת"א שביט טלמן

התאחדות בולאי ישראל מקיימת בכל יום שלישי הראשון בחודש יריד בולאי בתל אביב. זוהי הזדמנות מצוינת לבקר ביריד בולאי, להתוודע לתצוגות בולאיות ולהכיר אספנים וסוחרים. מומלץ להביא אתכם בולים כפולים באוסף ולקוות שבני נוער נוספים יבקרו במקום על מנת להעשיר את אוספיהם.

היריד הבא יתקיים ביום ג' 1 בינואר על ידי התאחדות הבולאים בשיתוף עם סוחרי הבולים. היריד ממוקם על הגשר המחבר בין שני חלקי הסנטר (ליד בנק דיסקונט) ותינתן בו הערכת בולים לכל דורש ללא תשלום. כמו כן ניתן יהיה לצפות בתערוכת אוספי הדרכה ולרכוש את בולי האו"ם בערכם הנקוב. בחודש זה אנו ממשיכים בסדרת חותמות חדשה - 12 השבטים. החותמת השביעית בסדרה מוקדשת לשבט גד.

שעות פתיחה : 12:00-19:00. מקווים מאד לראותכם!

למידע נוסף ניתן לפנות להתאחדות בולאי ישראל בכתובת:
info@israelphilately.org.il

שיאים בבולים – הבול הכי.... באדיבות התאחדות בולאי ישראל

הבול הכי הגדול בעולם הונפק בסין בשנת 1913 לצורך משלוח דואר מהיר (מוכר גם בשם דואר אקספרס). הבול הורכב מחמישה חלקים, כפי שניתן לראות משמאל:
 חלק מספר 1 נשאר בבית הדואר ממנו נשלח המכתב,
 חלק מספר 2 נשלח לבית הדואר במקום היעד ותויק שם,
 חלק מספר 3 נחתם על ידי המקבל ונשלח חזרה לבית הדואר המקורי כעדות למסירת המכתב,
 חלק מספר 4 הודבק על גבי המכתב,
 וחלק מספר 5 נמסר לשולח המכתב כקבלה על ביצוע התשלום.

לעומת זאת הבול הכי קטן בעולם הונפק בשנת 1863 במחוז בוליבר של קולומביה. גודלו 8 מ"מ על 9.55 מ"מ, כלומר פחות מסנטימטר אחד לאורך ולרוחב!

סה"כ הונפקו שלושה בולים במתכונת הקטנטנה הזו: שניים בשנת 1863 – ירוק בערך של 10 סנטבוס, אדום בערך של אחד פזו (הבול המצורף), ואחד נוסף אדום בשנת 1866, שערכו 10 סנטבוס.

כל הבולים מוצגים בקירוב לגודלם אמיתי; וכך השתמשו בהם למשלוח דואר.

ומה השיאים בישראל? בישראל לא הונפקו מעולם בולים קטנים במיוחד או גדולים במיוחד. באופן חריג הונפק בשנת 1998 בול גדול המוקדש לדיפלומטים חסידי אומות העולם שפעלו להצלת יהודים בזמן מלחמת העולם השנייה. גם בבולים אנחנו לא משתווים לגודלה של סין...

לתגובות ניתן לפנות להתאחדות בולאי ישראל בכתובת:

info@israelphilately.org.il

חידון מספר 1

איזו המדינה?

איזו מדינה הנפיקה את הבול שלפניכם?

- א. הולנד
- ב. הונגריה
- ג. שוויץ
- ד. שוודיה

מי האיש?

האיש הזה היה הראשון ש
שמו של האיש: _____
מה המשפט המפורסם אותו אמר?

זהה את האתר

מהו האתר הנראה בבול זה?
באיזו עיר בעולם הוא נמצא?

את הפתרונות יש לשלוח למערכת nosonchik@gmail.com.
בין הפותרים של כל חידה יוגרל פרס בולאי. בנוסף, יוגרל פרס
בין אלו שיפתרו את כל החידות. התשובות לחידות ושמות הזוכים
יפורסמו בגליון הבא.

